

BỘ ĐỘI ĐỊA PHƯƠNG THAM GIA XÂY DỰNG HỆ THỐNG CHÍNH TRỊ CƠ SỞ Ở VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG HIỆN NAY

ĐỖ TIẾN TRƯỜNG (*)

Tóm tắt: Bộ đội địa phương không chỉ là lực lượng nòng cốt trong bảo vệ an ninh, quốc phòng tại địa bàn, mà còn trực tiếp tham gia củng cố tổ chức đảng, chính quyền và đoàn thể, qua đó góp phần nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở để giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội và củng cố “thế trận lòng dân” trên địa bàn. Bài viết phân tích thực trạng công tác tham gia xây dựng hệ thống chính trị cơ sở của bộ đội địa phương ở vùng Đồng bằng sông Hồng, trên cơ sở đó đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả tham gia, góp phần giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội và củng cố “thế trận lòng dân” trên địa bàn.

Từ khóa: Bộ đội địa phương; đồng bằng sông Hồng; hệ thống chính trị cơ sở.

Abstract: Local armed forces not only serve as the core component in safeguarding security and national defense in their stationed areas but also actively participate in strengthening Party organizations, local authorities, and socio-political organizations. Through these efforts, they contribute to enhancing the effectiveness and efficiency of grassroots political systems, thereby maintaining political stability, promoting socio-economic development, and consolidating the “people’s defense posture” in localities. The article analyzes the current situation of the local armed forces’ involvement in building grassroots political systems in the Red River Delta and proposes several solutions to improve the effectiveness of their participation, contributing to the maintenance of political stability, socio-economic growth, and the consolidation of the “people’s defense posture” in the region.

Keywords: Local armed forces; Red River Delta; grassroots political system.

Ngày nhận bài: 16/8/2025 Ngày biên tập: 07/10/2025 Ngày duyệt đăng: 19/10/2025

Vùng Đồng bằng sông Hồng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa của cả nước, nơi tập trung đông dân cư, kinh tế - xã hội đa dạng, phong phú, do đó sự vững mạnh của hệ thống chính trị cơ sở của Vùng càng có ý nghĩa then chốt đối với sự ổn định và phát triển bền vững.

1. Quan điểm và thực trạng

Sau sáp nhập, sắp xếp, tinh gọn các đơn vị hành chính cấp tỉnh, cấp xã theo tinh thần Nghị quyết số 202/2025/QH15 ngày 12/06/2025 của Quốc hội về việc sắp xếp đơn vị hành chính cấp tỉnh và 34 Nghị quyết về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã, hệ thống chính trị cơ sở ở vùng Đồng bằng sông Hồng đã có bước kiện toàn, song cũng đặt ra những khó khăn mới,

nhất là về năng lực quản trị, chất lượng đội ngũ cán bộ và sự gắn kết giữa cấp ủy, chính quyền với Nhân dân. Nghị quyết số 30-NQ/TW ngày 23/11/2022 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng Đồng bằng Sông Hồng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đã xác định rõ quan điểm: “Khai thác tối đa tiềm năng, lợi thế vượt trội để phát triển nhanh, bền vững, đưa vùng Đồng bằng sông Hồng thực sự trở thành vùng động lực phát triển hàng đầu, có vai trò định hướng, dẫn dắt quá trình cơ cấu lại nền kinh tế và chuyển đổi mô hình tăng trưởng của đất nước”⁽¹⁾.

Theo đó, bộ đội các địa phương vùng Đồng bằng Sông Hồng có vai trò rất quan trọng trong triển khai và hiện thực hóa các mục tiêu của Nghị quyết số 30-NQ/TW ngày

(*) *ThS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng*

23/11/2022 thông qua tham gia xây dựng, củng cố và phát huy hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị cơ sở, nhất là ở các địa bàn trọng điểm. Gắn bó mật thiết với Nhân dân, chủ động phối hợp với cấp ủy, chính quyền và các lực lượng tại chỗ để giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội, củng cố niềm tin của Nhân dân, đồng thời xây dựng thể trận quốc phòng toàn dân vững chắc, tạo nền tảng cho phát triển kinh tế - xã hội nhanh và bền vững của vùng Đồng bằng sông Hồng.

Xuất phát từ quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh về mối quan hệ giữa Quân đội và Nhân dân, giữa bảo vệ Tổ quốc và xây dựng Tổ quốc, Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng khẳng định: “Xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại; một số quân chủng, binh chủng, lực lượng tiến thẳng lên hiện đại. Đến năm 2025, cơ bản xây dựng Quân đội, Công an tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030 xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ”⁽²⁾. Trên cơ sở đó, lực lượng bộ đội địa phương có vai trò rất quan trọng với đặc thù bám sát địa bàn, vừa làm nhiệm vụ sẵn sàng chiến đấu, vừa tham gia xây dựng, củng cố hệ thống chính trị cơ sở, giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, góp phần trực tiếp vào việc xây dựng cơ sở vững mạnh toàn diện.

Trên thực tế, bộ đội địa phương vùng Đồng bằng sông Hồng đã tham gia xây dựng hệ thống chính trị cơ sở bằng nhiều hình thức phong phú, đa dạng như: tích cực tuyên truyền, giáo dục chính trị, góp phần nâng cao nhận thức của Nhân dân về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, phòng chống “diễn biến hòa bình”, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” từ cơ sở; tham gia trực tiếp vào xây dựng, kiện toàn tổ chức Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân. Thông qua công tác tăng cường cán bộ về cơ sở, nhiều đơn vị đã bố trí sĩ quan đảm nhiệm các chức danh như Phó Bí thư Đảng ủy, Ủy viên Ủy ban nhân dân xã, Bí thư Chi bộ thôn, qua đó góp phần bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ cơ sở cả về năng lực quản lý và phẩm chất chính trị; tham gia phát triển kinh tế - xã hội, hỗ trợ nhân dân chuyển

đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất, thúc đẩy hình thành các vùng sản xuất hàng hóa tập trung, giải quyết việc làm và giảm nghèo bền vững; tham gia xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc thông qua các hoạt động dân vận, giúp dân phát triển kinh tế, xây dựng nông thôn mới, xóa đói giảm nghèo, phòng, chống thiên tai, dịch bệnh... Những hoạt động đó không chỉ hỗ trợ thiết thực đời sống nhân dân, mà còn góp phần tăng cường mối quan hệ máu thịt quân dân, tạo nền tảng chính trị - xã hội vững chắc cho hệ thống chính trị cơ sở.

Bên cạnh những kết quả nổi bật nêu trên, sự tham gia của bộ đội địa phương vào xây dựng hệ thống chính trị cơ sở ở vùng Đồng bằng sông Hồng cũng còn một số hạn chế, như ở một số địa phương còn tình trạng phối hợp giữa chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và lực lượng vũ trang chưa thật đồng bộ; cơ chế phối hợp chưa chặt chẽ, thiếu tính thường xuyên. Một số cán bộ quân sự khi tăng cường về cơ sở còn hạn chế về kỹ năng quản lý nhà nước, khả năng vận động quần chúng trong bối cảnh kinh tế - xã hội có nhiều biến đổi. Sự tác động của mặt trái cơ chế thị trường, quá trình đô thị hóa nhanh làm cho hoạt động xây dựng hệ thống chính trị cơ sở trở nên phức tạp hơn, đòi hỏi sự tham gia của bộ đội địa phương phải có phương pháp và nội dung mới.

2. Giải pháp nâng cao hiệu quả tham gia xây dựng hệ thống chính trị cơ sở của bộ đội địa phương ở vùng Đồng bằng sông Hồng

Một là, nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ, chiến sĩ bộ đội địa phương.

Nội dung giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ, chiến sĩ bộ đội địa phương cần tập trung làm rõ âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, “phi chính trị hóa” Quân đội, các vấn đề về an ninh phi truyền thống, đồng thời khơi dậy niềm tự hào, ý thức tự cường và trách nhiệm trước nhân dân. Các hình thức tuyên truyền phải đa dạng, kết hợp giữa trực tiếp và trực tuyến, gắn với thực tiễn địa bàn từng tỉnh, từng xã. Chỉ khi bộ đội địa phương thấm nhuần sâu sắc đường lối, quan điểm của Đảng thì họ mới có đủ bản lĩnh, động lực để thực hiện tốt chức năng “đội quân công tác”, góp phần xây dựng hệ thống chính trị cơ sở vững mạnh. Đây không chỉ là nhiệm vụ trước mắt, mà còn mang ý nghĩa chiến lược lâu dài.

Hai là, phát huy vai trò nòng cốt của bộ đội địa phương trong tham mưu, phối hợp với cấp ủy, chính quyền cơ sở.

Bộ đội địa phương có lợi thế am hiểu địa bàn, gắn bó chặt chẽ với Nhân dân, do vậy cần phát huy vai trò nòng cốt trong tham mưu, phối hợp với cấp ủy, chính quyền địa phương. Trong thực tế, nhiều nơi ở vùng Đồng bằng sông Hồng, nhất là sau sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh, cấp xã thì chính quyền cơ sở phải quản lý diện rộng hơn, dân số đông hơn, nhiệm vụ nặng nề hơn, nên sự phối hợp của bộ đội địa phương càng quan trọng. Thực tế đó đòi hỏi bộ đội địa phương cần chủ động đề xuất biện pháp giữ gìn an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, phòng chống thiên tai, dịch bệnh, đồng thời tham mưu xây dựng kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội gắn với quốc phòng, an ninh, kịp thời tham mưu xử lý các vấn đề nảy sinh từ cơ sở, không để trở thành “điểm nóng”.

Ba là, tăng cường tham gia các chương trình phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững.

Bộ đội địa phương các địa phương trong Vùng cần tích cực tham gia các chương trình phát triển kinh tế - xã hội ở cơ sở, trọng tâm là xây dựng nông thôn mới, thúc đẩy giảm nghèo bền vững gắn với nâng cao chất lượng đời sống nhân dân. Trên cơ sở quán triệt sâu sắc đường lối, chủ trương của Đảng và chính sách pháp luật của Nhà nước, lực lượng vũ trang địa phương phối hợp chặt chẽ với cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội nhằm triển khai các hoạt động hỗ trợ phát triển sản xuất, xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn, ứng dụng khoa học - công nghệ trong sản xuất, đồng thời bảo đảm gắn kết hài hòa giữa phát triển kinh tế với giữ gìn môi trường sinh thái và ổn định xã hội. Quá trình thực hiện phải đặt lợi ích và nhu cầu chính đáng của nhân dân làm trung tâm, coi đây là thước đo quan trọng đánh giá hiệu quả hoạt động.

Bốn là, chủ động tham gia phòng, chống và khắc phục hậu quả thiên tai, dịch bệnh, bảo đảm an sinh xã hội.

Đồng bằng sông Hồng là khu vực thường xuyên chịu ảnh hưởng của thiên tai và các dịch bệnh có diễn biến phức tạp. Do đó, bộ đội địa phương cần tiếp tục chủ động xây dựng kế hoạch phòng, chống thiên tai và dịch bệnh phù hợp với đặc điểm từng địa bàn; tăng cường huấn luyện, nâng cao năng lực sẵn sàng ứng

phó của lực lượng dân quân tự vệ, dự bị động viên; đồng thời phát huy cơ chế phối hợp giữa lực lượng quân y và y tế địa phương nhằm bảo đảm an toàn sức khỏe cộng đồng.

Năm là, xây dựng cơ chế phối hợp, gắn kết chặt chẽ giữa bộ đội địa phương với Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam có vị trí trung tâm trong việc tập hợp và phát huy sức mạnh khối đại đoàn kết toàn dân tộc; các tổ chức chính trị - xã hội là lực lượng trực tiếp triển khai công tác vận động quần chúng. Tuy nhiên, bộ đội địa phương là thành tố quan trọng góp phần củng cố niềm tin của nhân dân đối với hệ thống chính trị cơ sở. Sự phối hợp giữa các lực lượng này có ý nghĩa then chốt trong hình thành sức mạnh tổng hợp từ cơ sở. Theo đó, bộ đội địa phương cần phối hợp với các tổ chức chính trị - xã hội trong việc tổ chức các phong trào tình nguyện, triển khai các hoạt động an sinh xã hội, phát triển kinh tế và xây dựng nông thôn mới...

Sáu là, đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ, chuyển đổi số trong hoạt động dân vận và tham gia xây dựng cơ sở.

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 và chuyển đổi số quốc gia đang diễn ra mạnh mẽ, bộ đội địa phương vùng Đồng bằng sông Hồng cần chủ động ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ để nâng cao hiệu quả hoạt động; trang bị kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, các nền tảng số để cập nhật tình hình, tuyên truyền, vận động nhân dân, đấu tranh phản bác thông tin xấu độc trên mạng xã hội. Đồng thời, có thể phối hợp với chính quyền cơ sở triển khai số hóa dữ liệu dân cư, xây dựng chính quyền số, xã hội số, nhất là ở các địa bàn nông thôn, ven biển còn hạn chế về nguồn lực. Từ đó, không chỉ nâng cao năng lực của đội ngũ cán bộ, mà còn giúp hệ thống chính trị cơ sở vận hành hiệu quả hơn, minh bạch hơn, gần hơn với Nhân dân./.

Ghi chú:

(1) Ban Chấp hành Trung ương, *Nghị quyết về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng đồng bằng Sông Hồng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, H.2022, tr.3.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG - ST, H.2021, tr.157-158.